

§ 172

Esitys valtioneuvostolle: Lainsäädäntöehdotus kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain muuttamisesta

HEL 2020-002059 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti valtioneuvostolle kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain muuttamista esityksen liitteenä olevan lainsäädäntöehdotuksen mukaisesti.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annettua lakia. Helsingin kaupungin lainsäädäntöehdotus, joka käsittää perustelut ja lakiehdotuksen, on esityksen liitteenä. Kaduilla ja yleisillä alueilla tehtävien töiden ohjausta ja valvontaa ehdotetaan tehostettavaksi lisäämällä lakiin kunnalle mahdollisuus laatia sitovat kunnalliset määräykset katutöistä, kieltää ja ajoittaa töitä sekä oikeus määrätä laiminlyönneistä hallinnollinen laiminlyöntimaksu. Joitakin tiedoksiantoa ja muutoksenhakua koskevia säännöksiä ehdotetaan tarkennettaviksi.

Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annettu laki (669/1978, jälj. kunnossapitolaki) on tullut voimaan 1.1.1980. Lain alkuperäisenä tarkoituksena on ollut määrittellä lain tasolla katujen kunnossa- ja puhtaanapitoa koskevat tehtävät sekä täsmentää, miten kunnossa- ja puhtaanapitoa koskevat tehtävät voidaan jakaa kunnan ja tontinomistajien kesken. Laki koskee asemakaava-alueen katujen lisäksi torien, puistojen, istutusten ja näihin verrattavien yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitoa.

Kunnossapitolain edellinen sisällöllisesti laajempi muutos on toteutettu vuonna 2005 (HE 281/2004 vp), jolloin lakiin muun muassa lisättiin säännökset kadulla ja eräillä yleisillä alueilla tehtävien töiden (katutöiden) ilmoittamisesta kunnalle.

Nykytila ja sen arviointi

Yleistä

Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta voidaan sisällöllisesti jakaa kahteen laajempaan kokonaisuuteen; katujen ja yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitoa koskevaan osioon sekä kaduilla ja muilla yleisillä alueilla tehtäviä töitä koskevaan osioon.

Katujen ja yleisten alueiden kunnossapitoa ja puhtaanapitoa koskevat säännökset ovat kunnossapitolain 2 luvussa, 3 luvussa sekä 4 luvussa. Kunnossapitolain 2 luku sisältää kunnossapitoa koskevat säännökset, ja lain 3 luku sisältää puhtaanapitoa koskevat säännökset. Luvussa 4 on erinäisiä säännöksiä maksujen määräämisestä, seuraamuksista sekä muutoksenhausta. Kunnossa- ja puhtaanapitoa koskeviin säännöksiin on tehty useampia muutoksia, joiden tarkoituksena on ollut esimerkiksi täsmentää ja osin kohtuullistaa kunnossa- ja puhtaanapidosta johuttuvien kustannusten jakoa tontinomistajien ja kunnan välillä.

Kunnossapitolain 4 luvussa on lisäksi säännökset kaduilla ja yleisillä alueilla tehtävien töiden suorittamisesta. Työstä vastaavan on tehtävä katutyöstä ilmoitus kunnalle. Kunnalle on asetettu laissa mahdollisuus antaa sille tehtyjen ilmoitusten perusteella määräyksiä katutöiden suorittamisesta sekä toimivalta valvoa kunnan alueella suoritettavia katu töitä. Kunta voi periä maksuja ilmoituksen käsittelystä ja töiden valvonasta sekä alueen käyttämisestä työmaana. Katutöitä koskevat säännökset ovat lain 14 a §:ssä sekä 14 b §:n 3–5 momentissa.

Kunnossapitolain katutöitä koskevat säännökset ovat osoittautuneet käytännössä haastaviksi, sillä vuonna 2005 voimaan astuneen lainmuutoksen säännökset eivät täysin vastaa lainmuutoksen esitöissä kunnossapitolaille määriteltyä sisältöä ja laille asetettuja tavoitteita. Hallituksen esityksessä 281/2004 (s. 10) on todettu, että katutöiden ilmoitusvelvollisuutta koskevilla säännöksillä on tarkoitus antaa kunnalle mahdollisuus ohjata, valvoa, ajoittaa ja sovittaa yhteen töitä ja niiden suorittamista niin, että töistä liikenteelle tai muulle käytölle aiheutuvia haittoja voidaan estää ja vähentää. Lain esitöissä asetetut lainmuutoksen tavoitteet eivät kuitenkaan ole toteutuneet käytännön tasolla, sillä kunnalle ei ole lainsäädäntötasolla määritelty tapauskohtaisten määräysten ja hallinnollisten pakkokeinojen lisäksi muita keinoja ohjata katu töitä. Laissa ei ole asetettu kunnalle oikeutta kieltää töiden tekemistä tai keinoja siirtää niiden aloittamisajankohtaa.

Kunnossapitolain suhde maankäyttö- ja rakennuslakiin

Kunnossapitolaki on suurimmalta osin laadittu 1970-luvulla ja siihen on tehty lisäyksiä ja osittaisia muutoksia eri vuosikymmeninä. Kunnossapitolain säännöksillä on selkeä yhteys maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) tavoitteisiin ja velvoittaviin säännöksiin, mutta toistaiseksi kunnossapitolain suhdetta maankäyttö- ja rakennuslakiin on tarkasteltu vain yksittäisen pykälän tai osakokonaisuuksien tasolla. Kunnossapitolain tavoitteita tulisi nykytilanteessa tarkastella enemmän yhdessä maankäyttö- ja rakennuslaissa säädettyjen yleisiä alueita koskevan sääntelyn kanssa.

Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen lähtökohdissa on tunnistettu tarve uudistaa lakia toimintaympäristön voimakkaista muutoksista johtuen. Tällaisia lainsäädännön muutostarpeisiin vaikuttavia ilmiöitä ovat mm. ilmasto- ja energiakysymykset, aluerakenteen erilaisuus, kaupungistuminen ja liikkumisen murros. Samat toimintaympäristön muutokset, jotka edellyttävät maankäyttö- ja rakennuslain uudistamisen arviointia, vaikuttavat myös kunnossapitolain uudistamistarpeiden taustalla. Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen myötä myös kunnossapitolain kokonaisuudistuksen tarvetta on syytä harkita.

Maankäyttö- ja rakennuslain 84 §:n mukaan kadunpito käsittää kadun suunnittelemisen, rakentamisen ja sen kunnossa- ja puhtaanapidon sekä muut toimenpiteet, jotka ovat tarpeen katualueen ja sen yläpuolisten ja alapuolisten johtojen, laitteiden ja rakenteiden yhteen sovittamiseksi. Lain mukaan kadunpidon järjestäminen kuuluu kunnalle. Tähän maankäyttö- ja rakennuslaista johtuvaan kunnan kadunpidon järjestämisvelvoitteeseen perustuu myös kunnan velvollisuus sovittaa yhteen erilaisia kadulla tehtäviä töitä. Kunnilla tulisi näin ollen olla lain tasolla määritellyt realistiset keinot, joilla kunnat pystyvät tosiasiallisesti ohjaamaan ja sovittamaan yhteen kadulla ja muilla yleisillä alueilla tehtäviä töitä.

Kadulla tai muulla yleisellä alueella tehtävät työt johtuvat usein erinäisten johtojen tai muiden yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamisesta kunnan hallinnoimalle yleiselle alueelle pysyväisluonteisesti. Silloin, kun yleisellä alueella tehtävä työ edellyttää myös johtojen tai laitteiden sijoittamista, tulee sijoittamisesta sopia alueen omistajan tai haltijan kanssa tai sijoittamiselle on haettava rakennusvalvontaviranomaisen päätös. Kunnossapitolain mukainen ilmoitus töiden suorittamisesta ei näin ollen yksin riitä silloin, kun työ edellyttää myös johtojen ja laitteiden sijoittamista.

Näiden yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamisesta säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:ssä siten, että kiinteistön omistaja ja haltija on velvollinen sallimaan yhdyskuntaa tai kiinteistöä palvelevan johdon sijoittamisen omistamalleen tai hallitsemalleen alueelle, jollei sijoittamista muutoin voida järjestää tyydyttävästi ja kohtuullisin kustannuksin. Sama koskee johtoihin liittyviä vähäisiä laitteita, rakennelmia ja laitoksia. Johtoa tai muuta laitetta ei saa rakentaa niin, että vaikeutetaan alueen kaavoitusta tai kaavan toteuttamista. Jollei sijoittamisesta ole sovittu kiinteistön omistajan ja haltijan kanssa, sijoittamisesta päättää kunnan rakennusvalvontaviranomainen. Sijoittamisesta päätettäessä on kiinnitettävä huomiota siihen, ettei kiinteistölle aiheuteta tarpeetonta haittaa.

Telekaapeleiden sijoittamisesta toisen omistamalle tai hallitsevalle kiinteistölle säädetään erikseen laissa sähköisen viestinnän palveluista lain (917/2014) 28 luvussa. Teleyrityksellä on kyseisessä luvussa säädettyin edellytyksin oikeus sijoittaa toisen omistamalla tai hallitsevalle alueelle yleisiä tietoliikenneyhteyksiä palvelevia johtoja, laitteita ja rakennelmia. Myös telekaapelien ja niihin liittyvien laitteiden osalta lähtökohtana on, että teleyritys ja kiinteistön omistaja tai haltija sopivat sijoittamisesta. Jos sijoittamisesta ei päästä sopimukseen, voi kunnan rakennusvalvontaviranomainen tarvittaessa päättää sijoittamisesta.

Kunnossapitolain katutöitä koskevat säännökset verrattuna maantielakiin

Kunnossapitolain 14 a §:ssä säädettyä ilmoitusvelvollisuutta ei sovelleta valtion hallinnoimalla maantiealueella. Maanteillä suoritettavista töistä säädetään liikennejärjestelmistä ja maanteistä annetussa laissa (503/2003, jälj. maantielaki). Kyseisen lain 42 §:ssä säädetään, että maanteillä tiealueeseen kohdistuva työ edellyttää pääsääntöisesti ELY-keskuksen lupaa. Maantielakia koskevassa hallituksen esityksessä (17/2004) luvanvaraisuutta on perusteltu sillä, että tiehen kohdistuvat toimenpiteet voivat vaikuttaa liikenneturvallisuuteen ja tien kunnossapitoon.

Maantielaisissa on joitakin poikkeuksia luvanvaraisuudesta. Maantielakiin on vuonna 2016 lisätty esimerkiksi säännös, jonka mukaan tietyin edellytyksin esimerkiksi sähkö- ja telekaapeleiden sijoittamiseen liittyvissä töissä riittää pelkkä ilmoitus ELY-keskukselle (42 a §). Hallituksen esityksessä 49/2016 näiden töiden ilmoituksenvaraisuutta on perusteltu sillä, että työskentely tiealueella kohdistuu vain lyhyeen matkaan tietä ja kestää lyhyen aikaa, jolloin kokeneen toimijan on helppo hallita vaara liikenteelle eikä haitta tienpidolle kasva yleensä suureksi. Toisin kuin kunnossapitolaissa, ELY-keskukselle on säädetty laissa oikeus kieltää ilmoituksenvaraisen työn aloittaminen, jos se arvioi työn aiheuttavan vaaraa liikenneturvallisuudelle tai vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle. Työtä ei myöskään saa aloittaa ennen ilmoitettua aloituspäivää. Esimerkiksi moottori- ja moottoriliikennetien tiealueella ei kuitenkaan saa tehdä töitä ilman ELY-keskuksen lupaa.

Kunnossapitolaissa on puolestaan lähtökohtana, että kaikki katutyöt ovat ilmoituksenvaraisia eikä kunnossapitolakiin ole määritelty tilanteita, jotka mahdollistaisivat työn suorittamisen kieltämisen. Haitat katutöistä voivat kuitenkin olla erittäin merkittäviä ja aiheuttaa kaupunkialueilla pidempikestoisempaa ruuhkaantumista ja matka-ajan pidentymistä kuin maanteillä. Nykytilanne mahdollistaa myös saman katualueen avaamiseen useita kertoja peräkkäin ilman, että kunnilla on mahdollisuutta ohjata töitä tehtäväksi samanaikaisesti.

Tavoitteet

Kunnossapitolain ehdotetun muutosesityksen tavoitteena on antaa kunnille lainsäädännön tasolla selkeämmin määritellyt ja vaikutuksiltaan tehokkaat keinot sovittaa yhteen ja ohjata kadulla ja yleisillä alueilla tehtäviä töitä. Kuntien maankäyttö- ja rakennuslaista johtuvaa töiden yhteensovittamisvelvollisuutta korostetaan lainmuutoksella, kun kunnille luodaan nykytilanteeseen verrattuna realistisemmat mahdollisuudet velvollisuutensa toteuttamiseen. Siltä osin kuin kunnille on annettu lainsäädännön tasolla oikeus antaa määräyksiä katutöiden suorittamisesta, tulisi näiden määräysten laiminlyöntien seuraamusten olla tehokkaita ja oikeassa suhteessa laiminlyöntin luonteeseen.

Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kunnossapitolakiin esitetään toteutettavaksi useampia muutoksia, joilla pyritään päivittämään kunnossapitolaki sekä vahvistamaan kunnan roolia katutöiden ohjaamisessa ja yhteensovittamisessa.

Kunnan oikeus antaa yleisiä määräyksiä katutöistä

Kunnossapitolaki antaa nykyisellään kunnalle mahdollisuuden laatia vain katujen ja muiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitoa koskevat määräykset vastaavalla tavalla kuin rakennusjärjestys laaditaan. Samaa mahdollisuutta ei laissa ole katutöitä koskien, vaan kunta voi antaa katutöitä koskevia määräyksiä vain tapauskohtaisesti.

Kunnan tapauskohtaisesti antamien määräysten sisältö on määritelty tyhjentävästi kunnossapitolaissa (14 a §:n 3 momentti). Kunta voi antaa työn suorittamisesta vain määräyksiä, jotka ovat tarpeen työstä mahdollisesti liikenteen sujuvuudelle, turvallisuudelle ja esteettömyydelle, kadulla ja yleisellä alueella sijaitseville johdoille ja laitteille sekä kadun ja yleisen alueen rakenteille aiheutuvan haitan ja vahingon vähentämiseksi.

Kunnossapitolakiin ehdotetaan lisättäväksi kunnalle oikeus antaa katutöitä koskevat yleiset määräykset, joiden laatimiseen sovelletaan maankäyttö- ja rakennuslain rakennusjärjestyksen laatimista koskevaa menettelyä. Vastaava menettely on käytössä kunnossapitolain perusteella laadittavissa kunnossa- ja puhtaanapitoa koskevissa yleisissä kunnallisissa määräyksissä. Lisäksi määräysten sisältöalaa ehdotetaan laajennettavaksi.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi mahdollisuus antaa sitovia määräyksiä mm. pätevyysvaatimuksen asettamisesta työn suorittajalle, katutöihin liittyvän ennallistamisen laatutason ja laajuuden sekä käytettävien ma-

teraaalien määräämisestä ja sitovan takuuajan asettamisesta kunnan vastuulla olevaan katurakenteeseen kohdistuvalle työlle.

Kunnassa noudatettavat yleiset määräykset selkeyttäisivät työstä vastaavan velvollisuuksia etenkin pienempien töiden kohdalla, jota teettävät yksityiset tontinomistajat ja taloyhtiöt. Etukäteen tiedossa olevat, sitovat määräykset luovat varmuutta niille tahoille, jotka suunnittelevat töiden toteuttamista yleisillä alueilla.

Kunnan oikeus ajoittaa katutöitä ja tarvittaessa oikeus kieltää työn suorittaminen erikseen määritellyissä tilanteissa

Kunnossapitolain 14 a §:ssä säädetään työstä vastaava velvollisuudesta ilmoittaa kunnalle kadulla tai yleisellä alueella suoritettavasta työstä. Pykälän 1 momentin mukaan työ voidaan aloittaa heti, kun kunta on antanut suostumuksen työn aloittamiseen. Mikäli kunta ei reagoi työstä tehtyyn ilmoitukseen 21 vuorokauden kuluessa, voidaan työt kuitenkin aloittaa. Kunnossapitolain lähtökohtana on näin ollen, että työt voidaan lähtökohtaisesti aina suorittaa.

Kunnossapitolakiin esitetään lisättäväksi kunnalle oikeus perustellusta syystä määrätä työ suoritettavaksi muuna kuin ilmoituksessa kerrottuna ajankohtana tai kieltää ilmoitetun työn suorittaminen. Lakiin tehtävillä lisäyksillä toteutettaisiin maankäyttö- ja rakennuslain 84 §:ssä säädettyä kunnan velvollisuutta sovittaa yhteen kadulla tehtäviä töitä. Ehdotettu muutos vastaisi myös maantielain teialueella tehtävien töiden sääntelyä.

Tavoitteena on myös tehostaa kunnan asettamien yleisten katutyömääräysten vaikutusta. Kunnan oikeudella ajoittaa katutöitä pystyttäisiin ehkäisemään katutöistä aiheutuvia haittoja silloin, kun eri tahojen samalla alueella tekemien töiden yhteisvaikutukset aiheuttaisivat kohtuutonta haittaa. Kunta voisi tarpeen mukaan ajoittaa töitä niin, että niiden aiheuttamat häiriöt liikenteeseen ja muuhun toimintaan pysyisivät siedettävällä tasolla. Erityisesti laajojen töiden kohdalla kunnalle säädetty töiden ajoittamismahdollisuus voisi ohjata suuria toimijoita ohjelmaan töitään suunnitelmallisemmin yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Kunnan oikeus ajoittaa ja kieltää töitä on viimesijainen keino ohjata katutöitä, ja jatkossakin pääsääntönä tulee olemaan se, että katutyöt voidaan suorittaa työstä vastaavan omien aikataulujen mukaisesti. Sääntelyllä ei puututa maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:n tai sähköisen viestinnän palveluista annetun 229 §:n mukaisiin oikeuksiin sijoittaa johtoja ja laitteita yleisille alueille, vaan ne voidaan jatkossakin sijoittaa, ja vain joissakin poikkeuksellisissa tilanteissa sijoittaminen saatetaan

joutua toteuttamaan sijoittavan tahon tahdosta poikkeavana ajankohtana.

Hallinnollisen laiminlyöntimaksun käyttöönotto

Kunnossapitolakiin ehdotetaan otettavaksi käyttöön uutena seuraamuksena hallinnollinen laiminlyöntimaksu. Hallinnollinen laiminlyöntimaksu korvaisi nykyainsäädännössä säännellyn hallintopakon kunnossapitolain 14 a §:ssä säädettyjen katutöitä koskevien määräysten laiminlyönnin tai katutöitä koskevan ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnin osalta. Laiminlyöntimaksu koskisi myös ehdotetun 14 §:n 2 momentin mukaisten kunnallisten yleisten katutyömääräysten laiminlyöntejä. Hallintopakon soveltamisalaa kavennettaisiin kunnossapitolain 2 luvun mukaisen kunnossapitovelvollisuuden, 3 luvun mukaisen puhtaanapitovelvollisuuden tai kunnan 14 §:n 1 momentin nojalla antaman määräyksen laiminlyönteihin. Välitöntä hallintopakkoa koskeva sääntely (16 §:n 4 momentti) säilyisi ennallaan.

Kunnossapitolain ja sen nojalla annettavien katutöitä koskevien määräysten rikkomiseen tai laiminlyöntiin voidaan nykyään puuttua hallintopakkomenettelyllä eli uhkasakko- tai teettämisuhkamenettelyllä. Rikosoikeudellinen seuraamus on katutöiden osalta käytössä ainoastaan ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönteissä. Hallintopakkomenettelyn haastavuutena on sen hitaus. Hallintopakkopäätöksen tekeminen ja täytäntöönpano kestävät useita kuukausia, kun taas useimmat katutyöt kestävät muutamasta päivästä pariin kuukauteen. Hallintopakkomenettely on epätarkoituksenmukainen ja tehoton tapa puuttua katutöissä tapahtuviin laiminlyönteihin, sillä katutyö ehditään lopettamaan ennen kuin kunta ehtii velvoittamaan laiminlyöjää olemaan rikkomatta katutyöstä annettuja määräyksiä. Yleisen alueen ennallistamista koskevien laiminlyöntien osalta hallintopakkomenettely ei ole poissuljettu vaihtoehto, mutta esimerkiksi esteettömyyteen ja liikenteen sujuvuuteen liittyvien laiminlyöntien kohdalla hallintopakkomenettely seuraamuksena on lähes höydytön.

Hallinnollisen laiminlyöntimaksun käyttöönotto katutöitä koskevien määräysten laiminlyönnin seuraamuksena mahdollistaisi tehokkaamman ja nopeamman puuttumisen määräysten vastaisiin tai ilman kunnan suostumusta tehtäviin töihin. Hallinnollinen laiminlyöntimaksu vahvistaisi kunnan antamien määräysten vaikuttavuutta sekä vähentäisi luvattomien tai määräystenvastaisesti suoritettuja katutöitä ja niiden aiheuttamia haittoja.

Päätöksen vaikutukset

Vaikutukset kuntien tehtäviin

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Esityksen keskeiset vaikutukset kohdistuvat kuntiin. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi hallinnollinen seuraamusmaksu, jonka määräisi kunnan monijäseninen toimielin tai sen alainen viranhaltija. Laiminlyöntimaksun määrääminen liittyy kuitenkin jo kunnalla olevaan, kadunpitoa koskevan tehtävän hoitamiseen. Kuntalain 1 §:n mukaan kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Esityksen voi katsoa edistävän kuntalain mukaisia tavoitteita, kun kunnossapitolain tasolla luodaan kunnallisille viranomaisille tehokkaat ja toimivat keinot kunnan alueella suoritettavien moninaisten katutöiden ohjaukseen.

Laiminlyöntimaksun käyttöönotto kunnan antamien määräysten noudattamatta jättämisen seuraamuksena tulee jossain määrin muuttamaan katutöiden valvonnasta vastaavien kunnallisten viranomaisten tehtäviä, ja laiminlyöntimaksun käyttöönotolla voi olla myös suoria henkilöstövaikutuksia. Mikäli esitys saatetaan voimaan, tulee kunnan rooli katutöiden viranomaisohjauksessa kasvamaan, millä voi olla vaikutuksia myös näitä tehtäviä hoitavien nykyisten kunnan viranomaisten työmäärään. Toisaalta esitys hallinnollisen laiminlyöntimaksun käyttöönotto ehdotetusta oikaisuvaatimusmenettelystä huolimatta mahdollistaa hallintopakomenettelyyn verrattuna kevyemmän hallintomenettelyn, jonka voi arvioida lyhentävän asioiden käsittelyaikoja.

Myös ehdotettu töiden ajoittamista ja kieltämistä koskeva muutos saattaa lisätä kunnan työmäärää katutöitä koskevien ilmoitusten käsittelyssä. Mahdollisuus ajoittaa poikkeuksellisen merkittävää haittaa aiheuttavia katutöitä voi kuitenkin pidemmällä aikavälillä vähentää kunnan saamaa negatiivista palautetta katutöistä. Kunnallisten yleisten määräysten antaminen sen sijaan tulee vähentämään kunnan työmäärää, sillä niiden myötä yksittäisten katutöitä koskevien ilmoitusten johdosta annettavien yksittäistapauksellisten määräysten tarve ja merkitys vähenee huomattavasti.

Ympäristövaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä ympäristövaikutuksia, mutta sen toimeenpanolla voi olla välillisiä positiivisia ympäristövaikutuksia. Siltä osin kuin kunnalle annetaan oikeus siirtää katualueella tai muulla yleisellä alueella tehtäväksi ilmoitettu työ muuhun ajankohtaan ja viimekätinen oikeus kieltää työn suorittaminen, esitys edistää yleisten alueiden häiriötöntä ja sujuvaa käyttöä. Katutöiden yhteensovittamisen tehostaminen tulee myös vähentämään yksittäisistä katutöistä aiheutuvia haittoja ja resurssihukkaa, kun nämä työt voidaan suorittaa koordinoitummin ja samanaikaisesti.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kunta voi myös antamallaan yleisillä määräyksillä, jotka koskevat katutöissä käytettäviä laitteita, rakennusaineita- ja materiaaleja, ohjata katutöissä käytettäväksi esimerkiksi kierrätysmateriaaleja tai muita ympäristön kannalta kestäviä ratkaisua. Esimerkiksi kierrätysasfaltin käyttö aiheuttaisi vähemmän hiilidioksidipäästöjä sekä muita ympäristöhaittoja kuin uuden asfaltin käyttö. Katutöissä käytettävien koneiden osalta kunnan antamalla määräyksillä voitaisiin puuttua esimerkiksi koneiden aiheuttamaan meluhaittaan.

Muut toteuttamisvaihtoehdot

Töiden yhteensovittaminen tilaajien välisin sopimusjärjestelyin

Kunnilla on katutöiden ohjauksessa eräänlainen kaksoisrooli, sillä kunnat toimivat samaan aikaan kunnossapitolaissa tarkoitettuna kunnan valvontaviranomaisena ja katutöiden tilaajina. Monet merkittävimmistä haittoja aiheuttavista katutöistä ovat kuntien tilaamia katujen perusrannushankkeita sekä muita kadun rakenteelliseen kunnossapitoon liittyviä töitä. Kunnat voivat myös töiden tilaajina vähentää työstä aiheutuvia haittoja sekä ehkäistä laiminlyöntejä panostamalla omiin sopimusmalleihinsa sekä sopimusten valvontaan. Tällä katutöiden valvonnalla tarkoitetaan ensisijaisesti kunnissa sopimusohjauksen kautta toteutettavaa sopimusten elinkaarenaikaista valvontaa, joka edellyttää panostuksia sekä kuntien hankintakäytäntöihin että sopimusoosaamisen kehittämisen jatkamista ja omien toimintamallien tarkastelua.

Työmaiden aiheuttamien haittojen vähentämiseksi on otettu käyttöön erilaisia yhteistoimintamalliin perustuvia sopimusjärjestelyjä. Yhteistoimintaan pohjautuvissa järjestelyissä katutöiden merkittävimmät tilaajat ovat sitoutuneet yhteisin sopimuksin keskinäiseen yhteistoimintaan katutöiden suunnittelussa ja rakentamisessa.

Esimerkiksi Helsingin kaupunki on solminut vuonna 2008 Yhteinen kunnallistekninen työmaa (YKT) -yhteistoimintasopimuksen, johon ovat liittyneet merkittävimmät pääkaupungin alueella katutöitä tekevät toimijat kuten teleoperaattorit, Helen ja HSY. Sopimus on päivitetty vuonna 2017, ja sen tarkoituksena on edistää eri toimijoiden välistä yhteistyötä kunnallisteknisissä hankkeissa, toteuttaa erillishankkeita yhdessä sekä sujuvoittaa yleisten alueiden rakentamista sekä vähentää kaivutöistä aiheutuvia haittoja ja lyhentää työaikoja.

Kuntaliitossa on myös laadittu kirjallinen ohje yhteisestä kunnallisteknisestä työmaasta ja tilaajien välisistä sopimuskäytännöistä kunnallisteknisissä hankkeissa.

Tilaajien keskinäiseen yhteistyöhön perustuvien sopimusjärjestelyjen haasteena on, että ne ovat lähtökohtaisesti aina vapaaehtoisuuteen pe-

rustuvia. Näin ollen osa katualueilla tai yleisillä alueilla tehtävistä töistä jää aina vääjäämättä yhteistoimintajärjestelyjen ulkopuolelle. Tällaisia töitä ovat esimerkiksi asunto-osakeyhtiöiden tai omakotialueiden tontinomistajien teettämät yksittäiset työt, jotka edellyttävät työskentelyä myös kadulla tai muulla yleisellä alueella.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Inkeri Lehmusoksa, lakimies, puhelin: 31022794
inkeri.lehmusoksa(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin kaupungin esitys laiksi kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain muuttamisesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Valtioneuvosto

Otteen liitteet

Liite 1

Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Esityksellä pyritään katutöiden parempaan koordinointiin ja katutöistä aiheutuvien haittojen minimointiin. Kunnossapitolain muutosten kautta haetaan lisää valtuuksia puuttua kaupunkilaisia haittaaviin katutöihin. Katutyöt tulee hoitaa tavalla, joka häiritsee kaupunkilaisen arkea mahdollisimman vähän. Helsinki varautuu kaupungin kasvuun rakentamalla koko ajan uutta infrastruktuuria; katuja ja kunnallistekniikkaa. Samaan aikaan vanhaa infrastruktuuria on uusittava. Suurten rakennus- ja parannushankkeiden määrä tulee kasvamaan ja kantakaupungissa tulee olemaan vuosittain useita merkittäviä katutyömaita. Kadun ja niiden alla oleva kunnallistekniikka ovat tulleet monessa paikassa peruskorjauksiin. Lisäksi kaupunki panostaa joukkoliikenteen, jalankulun ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseen sekä uusien asuinalueiden rakentamiseen. Suurten korjaustöiden lisäksi kaupungin kaduilla tehdään tuhan-

09.03.2020

Asia/13

sia muita kaivutöitä vuosittain ja katualueita joudutaan usein ottamaan työmaakäyttöön.

Kunnossapitolakiin ehdotetaan lisättäväksi kunnalle oikeus asettaa katutöitä koskevia yleisiä määräyksiä, joiden valmistelu toteutetaan vastaavalla tavalla kuin muutkin kunnossapitolain mahdollistamat yleiset kunnalliset määräykset. Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi kunnalle oikeus perustellusta syystä määrätä työ suoritettavaksi muuna kuin ilmoituksessa kerrottuna ajankohtana.

Lainsäädäntöehdotus on laadittu kaupunkiympäristön toimialan ja kaupunginkanslian yhteistyönä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Inkeri Lehmusoksa, lakimies, puhelin: 31022794
inkeri.lehmusoksa(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Helsingin kaupungin esitys laiksi kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain muuttamisesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Valtioneuvosto

Otteen liitteet
Liite 1
Esitysteksti

Tiedoksi

Suomen Kuntaliitto